

7/14842

GK: 175

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610- /2620
Konu : Soru Önergeleri

22/07/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 09.06.2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-23711 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Adıyaman Milletvekili Şevket KÖSE'ye ait 7/14836 esas nolu, Eskişehir Milletvekili Fehmi Murat SÖNMEZ'e ait 7/14837 esas nolu, Adana Milletvekili Muharrem VARLI'ya ait 7/14838 ve 7/14839 esas nolu, Adana Milletvekili Yılmaz TANKUT'a ait 7/14840 ve 7/14841 esas nolu, Manisa Milletvekili Erkan AKÇAY'a ait 7/14842-7/14843-7/14844-7/14845-7/14846-7/14847-7/14848-7/14849-7/14850 ve 7/14851 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1.Görüş 7/14836 (2 sayfa)
- 2.Görüş 7/14837 (1sayfa)
- 3.Görüş 7/14838 (1sayfa)
- 4.Görüş 7/14839 (2 sayfa)
- 5.Görüş 7/14840 (2 sayfa)
- 6.Görüş 7/14841 (1sayfa)
- 7.Görüş 7/14842 (4 sayfa)
- 8.Görüş 7/14843 (7sayfa)
- 9.Görüş 7/14844 (3 sayfa)
- 10.Görüş 7/14845 (3 sayfa)
- 11.Görüş 7/14846 (2 sayfa)
- 12.Görüş 7/14847 (2 sayfa)
- 13.Görüş 7/14848 (2 sayfa)
- 14.Görüş 7/14849 (2 sayfa)
- 15.Görüş 7/14850 (4 sayfa)
- 16.Görüş 7/14851 (1sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

ÖNERGE SAHİBİ : Erhan AKÇAY
Manisa Milletvekili

Esas No : 7/14842

TUİK verilerine göre;

- 2002 yılında 26 milyon 579 bin hektar olan toplam ekili dikili alan, 2008 yılında 24 milyon 505 bin hektara düşmüş, 2 milyon hektar alan boş kalmıştır.
- 2002 – 2009 yılları arasında Gayri Safi Yurt İçi Hasılası (GSYİH) ortalama % 4,1 büyümüştür. Ancak, aynı dönemde tarımda büyüme % 2,2 olmuştur.
- 2000 yılından 2009 yılına kadar Türkiye’de nüfus 6,8 milyon yani yüzde 11,2 artarken aynı dönemde sabit fiyatlarla tarım ürünleri artışı yüzde 9,5 de kalmıştır.
- Tarım ürünleri katma değeri 2000 yılında 8,6 milyar TL iken, 2009 yılında ancak 9,4 milyar TL olabilmıştır.
- Gayri Safi Yurtiçi Hasıla içinde tarımın payı 2002’de yüzde 11.9 iken, 2008’de yüzde 8.9’a gerilemiştir.
- Reel tarımsal katma değerın büyüme oranı 2002’de yüzde 9,3 iken 2008’de yüzde 4,1 olmuştur.
- Tarımda 2002’de 7,5 milyon kişi istihdam edilirken, istihdam 2008’de 5,7 milyon kişiye düşmüştür.
- Tarımın istihdam içindeki payı aynı dönemde yüzde 34,9’dan yüzde 26,3’e gerilemiştir.
- Kırdaki istihdamda tarımın payı 2002’de yüzde 72,8 iken, 2008’de yüzde 65,7’ye düşmüştür,
- Aynı dönemde kırsal işsizlik oranı yüzde 5,7’den yüzde 10,3’e çıkmıştır.
- Tarım ve gıda ithalatı 2002–2008 döneminde 3 milyar dolardan 9,9 milyar dolara çıkmıştır.
- Tarım ve gıda ihracatının toplam ihracat içindeki payı yüzde 10,4’ten, yüzde 8’e gerilemiştir.
- 2002 yılında 32 milyon küçükbaş hayvan varlığı 2009 yılında 25 milyona, 2002 yılında 10 milyonu geçen büyükbaş hayvan sayısı şimdi 10 milyonun altına düşmüştür.
- AB bütçesinin yaklaşık % 45’ni tarım bütçesi oluşturmaktadır. Ancak Türkiye’nin 2010 yılı bütçesi 287 milyar TL’dir. Tarımsal desteklemeye ayrılan kaynak ise 5,6 milyar TL’dir. Yani ülkemizde Tarımsal desteklemeye ayrılan kaynak bütçenin yüzde 1,9’udur.
- Borcu olmayan çiftçi hemen hemen yoktur. Her 10 çiftçiden 3’ü icra takibindedir. Her 10 çiftçiden biri ise ne yazık ki borçlarını ödeyemediği için hapidedir. Tarım Sektöründe Kullanılan Kredi Miktarı Şubat 2010 itibariyle 15 milyar 662 milyon 503 bin TL’dir. Bu kredilerin 945 milyon 677 bin TL’si takiptedir.
- Yabancı Sermayeli Bankalarca kullanılan Tarım Kredileri Toplamı 2002 yılı Aralık ayında 9 milyon 122 bin TL iken, 2010 yılı Şubat ayında 2 milyar 289 milyon TL’dir. Bunun 177 milyon 224 bin TL’si takiptedir.
- Dış Ticaret Müsteşarlığı verilerine göre; 2002 yılında Tarımsal ihracatımız (Tarım ve Orman, Balıkçılık) 1 milyar 805 milyon TL, tarımsal ithalatımız 1 milyar 704 milyon TL’ dir. 2008 yılında Tarımsal ihracatımız 4 milyar 177 milyon TL iken, tarımsal ithalatımız 6 milyar

433 milyon TL'dir. Yine aynı şekilde 2009 yılında tarımsal ithalatımız, ihracatımızdan fazladır.

- 2010 yılının ilk üç ayında Tarımsal ihracat rakamları 2009 yılının aynı dönemine göre yüzde 24 artarken, tarımsal ithalat rakamları yüzde 51 artarak 1 milyar 590 milyon TL'ye ulaşmıştır.

- Bitkisel yağ sanayicileri derneğinin verilerine göre: 2002 yılında 2 milyon 277 bin ton yağlı tohum üretimi yapılırken, 2009 yılında bu oran 1 milyon 800 bin tona düşmüştür. Bunun neticesinde de 2002 yılında yağlı tohum ve türevleri ithalatına 2002 yılında 657 milyon dolar ödenirken, 2008 yılında 3 milyar 300 milyon dolar 2009 yılında ise 2 milyar 250 milyon dolar ödenmiştir. Bu kapsamda;

SORU 1) Hükümetinizin Tarım Politikalarını Başarılı buluyor musunuz?

SORU 2)Avrupa Birliği'nin 2008 bütçesi 129 milyar Avro'dur. Bu bütçenin yüzde 42,6'sı olan 55 milyar Avro tarım ve kırsal kalkınmaya harcanmıştır. Tarım ve kırsal kalkınma bütçesinin 40,9 milyar Avro'su tarımsal harcamalar ve doğrudan ödemelere, 12,9 milyar Avro'su kırsal kalkınmaya, 0.9 milyar balıkçılığa ve 0.3 milyar ise çevre konularına ayrılmıştır. Ancak Türkiye'nin 2010 yılı bütçesi 287 milyar TL'dir. Tarımsal desteklemeye ayrılan kaynak ise 5,6 milyar TL'dir. Yani ülkemizde Tarımsal desteklemeye ayrılan kaynak bütçenin yüzde 1,9' udur. Tarımsal desteklemeye ayrılan bu kaynak yeterli midir? Tarımsal destekleme ve kırsal kalkınmaya ayrılan toplam kaynakların 2010 bütçesine oranı nedir?

SORU 3)18.04.2006 tarih ve 5488 sayılı Tarım Kanunu 21. maddesi çerçevesinde tarımsal destek programlarına bütçeden ayrılacak kaynağın gayri safi millî hâsılanın yüzde birinden az olmayacağı belirtilmiştir. Ancak 2010 yılı bütçesinde Tarımsal Desteklemeye ayrılan kaynak 5 milyar 605 milyon TL'dir. Tarımsal Desteklemeye ayrılan kaynak Tarım Kanunun 21 inci maddesinde öngörülenden 4 milyar 700 milyon TL daha azdır. Hükümetleriniz döneminde Tarımsal Desteklemeye ayrılan kaynak miktarı 18.04.2006 tarih ve 5488 sayılı Tarım Kanunu 21. maddesi çerçevesinde öngörülen miktardan hep daha azdır. Bütçe hazırlama sürecinde 5488 sayılı Tarım Kanunu 21. maddesine neden uyulmamaktadır?

CEVAP 1-2-3) Ülkemizin tarım politikaları 5488 sayılı Tarım Kanunu'nda belirtildiği üzere Avrupa Birliği mevzuatı ve uluslararası taahhütler ile uyumlu olan ilke ve stratejiler doğrultusunda belirlenmektedir. Bakanlığımızca, üretici ve tüketiciyi dikkate alan gerek ulusal kalkınma gerekse tarım strateji belgesinde belirlenen hedeflere uygun destekleme politikaları uygulanmaktadır.

Tarımsal destekleme miktarları, ödeme zamanı ve ödeme şekli Tarım Kanunu'nun 17. maddesi ile belirlenen görevleri yerine getirmek üzere kurulan Tarımsal Destekleme ve Yönlendirme Kurulu (TDYK) tarafından, aynı Kanunun "Tarımsal Desteklemelerin Amacı ve İlkeleri" ile "Tarımsal Destekleme Programlarının Belirlenmesinde, Uyulan İlke ve Stratejiler" başlıklı maddeleri ve bütçe olanakları doğrultusunda belirlenmektedir.

Toplam tarımsal destekleme miktarı, 2002 yılında 1,868 Milyar TL iken, 2010 yılında 5,6 Milyar TL'ye çıkarıldı, toplam tarımsal destekler 3 kat artırıldı. 2003-2010 döneminde çiftçilerimize toplam 36,3 Milyar TL destek verildi. Tarımsal destekler, üretim ve kalitenin artırılmasına yönlendirildi. Verilen desteklerle üretim maliyetinin önemli bir kısmı karşılandı. Bütçe imkanları ve dengeleri içerisinde, çiftçilerimize azami destek verilmesine çalışılmaktadır.

İktisadi faaliyet kollarına bakıldığı zaman; tarım sektörü 2008 yılında % 4,3 ve 2009 yılında ise % 3,6 oranında büyüme göstererek büyümeye olumlu etki sağlamıştır. Bunun en önemli sebebi, uygulanan tarım politika araçlarının etkinliğidir.

Ayrıca, geçen yılın aynı dönemine göre tarımsal istihdamda artış olması da tarım sektöründe genişleme olduğunun bir göstergesidir. Bu da yine sektörün büyümesini olumlu etkilemiştir.

Uluslararası Standart Ticaret Sınıflamasına göre; 2010 yılı Ocak-Mayıs döneminde tarım ürünleri ihracatı 4 Milyar 887 Milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. Tarım ürünleri ihracatımızın %93'ünden fazlasını, ithalatımızın da % 65'ini oluşturan gıda maddelerinde, 2010 yılı Ocak-Mayıs döneminde ihracatımız 4 Milyar 579 Milyon Dolar düzeyindedir.

2010 yılı Ocak-Mayıs döneminde gıda maddeleri dış ticaret dengesi 2009 yılı aynı dönemine göre % 15 artarak 1 Milyar 432 Milyon Dolardan, 1 Milyar 647 Milyon Dolar yükselmiştir. 2009 yılı Ocak-Mayıs döneminde gıda maddelerinde ihracatın ithalatı karşılama oranı % 154,7 iken, 2010 yılı aynı döneminde % 156,2 olarak gerçekleşmiştir.

Bakanlığımızın 2010 yılı başlangıç bütçesi toplam 7.640.067.000 TL olup, bunun %73'üne karşılık gelen 5.605.000.000 TL si tarımsal desteklemelere ayrılmıştır.

Bakanlığımızca doğrudan çiftçilere ödenen sadece bu destekleme miktarı dikkate alınarak bir değerlendirme yapılması doğru değildir. Çünkü tarım sektörüne yönelik olarak Bakanlığımıza tahsis edilen kaynağın dışında çeşitli destekler için de üreticilere, ihracatçılara ve sektörde faaliyet gösteren diğer paydaşlara farklı destekler de yapılmaktadır.

Bunlar arasında; sulama yatırımları, kredi sübvansiyonu, afet yardımları, ihracat sübvansiyonları, GAP ve DAP bölgeleri hayvancılık yatırımlarının teşviki, tarımsal projelere yönelik olarak TÜBİTAK aracılığıyla verilen AR-GE destekleri, tarımsal KİT'lerin görev zararları gibi tarım sektörüne ayrılan kaynaklar da bulunmaktadır.

OECD ülkeleri içinde tarıma desteği en fazla olan ülke Türkiye'dir. GSMH içinde tarımsal desteğin payı OECD ortalaması %0,84 olduğu halde Türkiye'de %2,27'dir.

OECD hesaplamasına ithalatta koruma tedbirleri ve tüketici fiyatları gibi kalemlerde desteklere eklenmekte olup, bunlar göz önüne alındığında OECD ülkeleri arasında tarıma en yüksek destek veren ülkeler arasında olduğumuz görülmektedir.

Bakanlığımızca, Tarımsal Amaçlı Kooperatifler, Tarımsal Üretici Birlikleri ve Yetiştirici Birliklerine yönelik örgütlenme çalışmaları teşvik edilmekte, kooperatifler yatırım programına girdikleri takdirde düşük faizli kredilerle desteklenmektedirler. Ayrıca, illere yönelik Kırsal Kalkınma Yatırımlarını Destekleme Programı kapsamında tarımsal ürünlerin işleme, paketleme, ambalajlama, depolama ve makine-ekipman alımı gibi yatırımlar yapan girişimciler ve üreticiler için %50 hibe, toplu basınçlı sulama sistemlerine ise %75 hibe desteği program kaynaklarından verilmektedir.

Bunun yanı sıra, tarımsal desteklemelerle ilgili olarak tarımsal danışmanlık hizmeti satın alan tarımsal işletmeler desteklenmektedirler. Bu çerçevede, 2009 yılında destekleme miktarı olarak genel bütçeden 25 milyar TL. ayrılarak tarımsal işletme başına 225 TL. destekleme ödemesi yapılmıştır. 2010 yılı genel destekleme bütçesinden destekleme miktarı olarak

toplam 25 milyar TL. ödenek ayrılmış ve her bir tarımsal işletmeye verilen destek 500 TL.'ye yükseltilmiştir.

Diğer taraftan doğrudan kırsal kalkınma için yapılan desteklerin payı 2010 yılında 5,6 Milyar TL'lik bütçenin % 3'üne ulaşmaktadır. Ancak, hâlihazırda 2010 yılı içinde destek bütçesinin % 76'sına tekabül eden 4,3 Milyar TL'lik bölümü çiftçilerimize ödenmiş bulunan diğer tarımsal destekleme ödemelerinin de kırsal alandaki kalkınmaya yaptıkları katkı dikkate alındığında, % 3'lük bu oran daha da artmaktadır.